

Spis treści

Przedsłowie	5
Słowo wstępne	9
Rozdział I	
POWSTANIE THEÓRÍA	15
1. Odkrycie nauki: Grecja czy Wschód?	15
2. Dlaczego Grecy?	20
3. BÍOS THEÓRĒTIKÓS	23
4. Powstanie filozofii – od wrażeń do mądrości	28
5. Wiedza i opinia	34
6. „Teoretyczne” cechy przedmiotu poznania naukowego	41
7. „Teoretyczne” uzasadnianie	52
8. „Teoretyczna” prawda	58
9. Typy nauk	63
Rozdział II	
HELLENISTYCZNE DEFORMACJE POZNANIA TEORETYCZNEGO	67
1. Poznanie (filozofia) dla <i>práxis</i>	69
A. Stoickie modyfikacje filozofii	69
B. Stoickie rozumienie filozofii	70
C. Podział filozofii	72

D. Naczelna nauka: etyka czy fizyka?	73
E. Logika jako nauka	75
F. Konsekwencje stoickiego rozumienia filozofii	77
2. Neoplatonizm: cel ponad poznaniem	84
A. Od filozofii ku mistyce (Plotyn)	87
B. Teurgika w miejsce filozofii (Jamblich)	90
 Rozdział III	
FILOZOZOFIA I TEOLOGIA WOBEC OBJAWIENIA	97
1. Awersja do „pogańskiego” antyku	98
2. <i>Ancilla theologiae</i>	104
3. Pismo Święte i problem jego interpretacji: sentencje	107
4. <i>Sacra doctrina</i> : od egzegezy do nauki	109
5. Metafizyka a teologia naturalna	115
6. Filozofia na usługach teologii	118
 Rozdział IV	
NAUKA: W STRONĘ TECHNOLOGII I IDEOLOGII	121
1. Problem ciągłości nauki w średniowieczu	123
2. Problem nauki <i>propter uti</i> w średniowieczu	128
A. Użyteczność	130
B. Eksperyment	131
C. Wynalazki	136
3. Matematyzacja poznania naukowego	138
4. Wpływ nominalizmu	141

Rozdział V
NAUKA JAKO TECHNOLOGIA 149

1.	Odzyskać Raj na Ziemi	149
2.	Cel poznania: całkowity utylitaryzm	154
3.	Wpływ Orientu	162
	A. Hermetyzm	162
	B. Kabała	170
4.	Nauka a utopia: od Domu Salomona do Royal Society	175
5.	Nowy model poznania naukowego	183
	A. Nauka bez przyczyn?	183
	B. Indukcja: od pierwszych przesłanek do sylogizmu	188
	C. Doświadczenie: odkrycie sekretów natury	191
	D. Odkrywczość i cudowność	192
6.	Filozofia a gnoza	193
	A. Co to jest gnoza?	194
	B. Droga zbawienia	197
	C. Gnoza a idealizm niemiecki	198

Rozdział VI
IDEOLOGIZACJA FILOZOFII 207

1.	Idee – pojęcia – wrażenia	208
2.	Walka z idolami	213
3.	Krytyka katolicyzmu i metafizyki	215
4.	Ideologia a nowy ład społeczny	217
5.	Ideologia: ewolucja pojęcia	219

Rozdział VII
KU „NOWEMU PORZĄDKOWI ŚWIATA”

223

1. Kant: świat przed trybunałem rozumu 224
2. Comte: ku nowej erze 230
3. Neopozytywizm w walce z metafizyką 236
4. Nauka na usługach totalitaryzmu 241
 - A. Komunizm 242
 - B. Nazizm 283
5. Nauka dla globalizmu 305

Rozdział VIII
**KRYZYS WSPÓŁCZESNEJ KONCEPCJI
NAUKI I RACJONALNOŚCI**

317

1. Nauka – upadek mitu 317
 - A. W pułapce założeń 319
 - B. Czy nauka bada fakty? 322
 - C. Nauka jako opinia 324
 - D. Nauka jako konwencja 328
 - E. Nauka: modele zamiast rzeczywistości 330
 - F. Nauka: służebnica ideologii? 331
2. Postmodernizm – atak na Logos 334
 - A. Postmodernizm: słowo i pojęcie 334
 - B. Fałszywy obraz filozofii i metafizyki 337
 - C. Wpływ Hegla i marksizmu 341
 - D. Ku rewolucji permanentnej 346
 - E. Antyrealizm czy ikonoklazm? 349

F. Krytyka nauki i rozumu	352
G. Dlaczego ikonoklazm?	356
H. Jaka antropologia?	358
I. Postmodernizm a organizacja nauki i szkolnictwa	360
J. Kultura przeciwko Logosowi	363
Rozdział IX	
MIEJSCE NAUKI W KULTURZE	365
1. Co to jest kultura?	365
2. Dziedziny kultury	369
3. Cele nauki, granice i kierunki rozwoju	372
4. Wiara w obronie rozumu	376
Zakończenie	383
Summary	387
Indeks osobowy	391
Indeks przedmiotowy	403

Table of content

Foreword	5
Introduction	9
Chapter I	
The rise of theoretical knowledge	15
1. The discovery of science: Greece or the East?	15
2. Why the Greeks?	20
3. BÍOS THEŌRĒTIKÓS	23
4. Philosophy's rise: from sensations to wisdom	28
5. Knowledge and opinion	34
6. "Theoretical" features of the object of scientific cognition	41
7. "Theoretical" justification	52
8. "Theoretical" truth	58
9. Types of science	63
Chapter II	
The hellenistic deformation of theoretical knowledge	67
1. Knowledge (philosophy) for the sake of <i>práxis</i>	69
A. Stoic modifications to philosophy	69
B. The Stoic understanding of philosophy	70
C. The divisions of philosophy	72

D.	The leading science: ethics or physics?	73
E.	Logic as a science	75
F.	Consequences of the Stoic understanding of philosophy	77
2.	Neo-Platonism: an end beyond knowledge	84
A.	From philosophy to mysticism in Plotinus	87
B.	Theurgy in place of philosophy (Iamblichus)	90
 Chapter III		
Philosophy and theology in relation to revelation		97
1.	Aversion to pagan antiquity	98
2.	<i>Ancilla theologiae</i>	104
3.	<i>Sacred Scripture</i> and the problem of interpretation: the sentences	107
4.	<i>Sacra doctrina</i> : from exegesis to science	109
5.	Metaphysics and natural theology	115
6.	Philosophy in the service of theology	118
 Chapter IV		
Science: toward technology and ideology		121
1.	The problem of the continuity of science in the Middle Ages	123
2.	The problem of <i>propter uti</i> science in the Middle Ages	128
A.	Utility	130
B.	Experiment	131
C.	Inventions	136
3.	The mathematization of scientific knowledge	138
4.	The influence of nominalism	141

Chapter V**Science as technology** 149

1.	The quest for an Earthly Paradise	149
2.	The end of knowledge: complete utilitarianism	154
3.	The influence of the East	162
	A. Hermeticism	162
	B. The Cabala	170
4.	Science and utopia: from the House of Salomon to the Royal Society	175
5.	A new model of scientific induction	183
	A. Science without causes?	183
	B. Induction: from the first premises to the syllogism	188
	C. Experience and the discovery of nature's secrets	191
	D. Discovery and marvels	192
6.	Philosophy and gnosticism	193
	A. What is gnosticism?	194
	B. The way of salvation	197
	C. Gnosticism and German idealism	198

Chapter VI**The transformation of philosophy into ideology** 207

1.	Ideas – concepts – impressions	208
2.	The war against idols	213
3.	The critique of Catholicism and metaphysics	215

4.	Ideology and the new social order	217
5.	Ideology: the evolution of the concept	219

**Chapter VII
Toward a „New World Order”** 223

1.	Kant: the world before reason’s tribunal	224
2.	Auguste Comte: toward a new age	230
3.	Neopositivism at war with metaphysics	236
4.	Science in the service of the totalitarianism	241
	A. Communism	242
	B. Nazism	283
5.	Science for the sake of the globalism	305

**Chapter VIII
Crisis of the recent concept of science
and rationality** 317

1.	Science – a fall of myth	317
	A. In a trap of presuppositions	319
	B. Does the science examine facts?	322
	C. Science as an opinion	324
	D. Science as a convention	328
	E. Science: models instead of reality	330
	F. Science: a handmaiden to ideology?	331
2.	Postmodernism – an attack on Logos	334
	A. Postmodernism: its name and notion	334
	B. False picture of philosophy and metaphysics	337

C. Influence of Hegel and Marxism	341
D. Toward a permanent revolution	346
E. Antirealism or iconoclasm?	349
F. Critics of science and reason	352
G. Why iconoclasm?	356
H. What anthropology?	358
I. Postmodernism and its organization of science and learning	360
J. Culture against Logos	363
Chapter IX	
The place of science in culture	365
1. What is culture?	365
2. The domains of culture	369
3. Ends, limits, and directions in the growth of science	372
4. The faith in defence of the reason	376
Conclusion	383
Summary	387
Index of names	391
Index of subjects	403